

2. godina					
NAZIV KOLEGIJA: Paleopatološke analize arheoloških populacija iz Hrvatske					
OPĆE OBAVIJESTI:					
ODJEL	Odjel za arheologiju – Sveučilište u Zadru				
STUDIJ:	Poslijediplomski znanstveni studij “Arheologija istočnog Jadrana”				
USMJERENJE	Srednjovjekovna arheologija			Godina studija	
NASTAVNIK	Prof. dr. sc. Mario Šlaus			2.	
USTANOVA	Odjel za arheologiju HAZU, Zagreb			Semestar	
STATUS KOLEGIJA		Izborni (Obvezni)	Izborni za druge studij. grupe	III.	
<p>OPIS KOLEGIJA:</p> <p>Paleopatologija je znanstvena disciplina koja analizira prisutnost, učestalost i distribuciju patoloških promjena na ljudskom osteološkom materijalu iz arheoloških nalazišta. Podatci koje ove analize daju presudni su za: 1) rekonstruiranje uvjeta i kvalitete života arheoloških populacija; 2) rekonstruiranja porijekla, evolucije i načina širenja različitih zaraznih bolesti te 3) rekonstruiranje složenih interakcijskih procesa između bolesti i prehrane, kulturnog sustava, medicinske tehnologije i demografije. Studenti koji pohađaju kolegij biti će upoznati s metodama koje se danas koriste za razlikovanje između postmortalnih oštećenja, perimortalnih rana i antemortalnih fraktura, te metodama koje se koriste za prepoznavanje nespecifičnih i specifičnih zaraznih bolesti, neoplazija i reumatskih bolesti na osteološkom materijalu.</p>					
<p>CILJEVI KOLEGIJA:</p> <p>Cilj kolegija je upoznati studente s metodama koje se koriste za razlikovanje između postmortalnih, perimortalnih i antemortalnih oštećenja te metodama koje se koriste za prepoznavanje nespecifičnih i specifičnih zaraznih bolesti, neoplazija i reumatskih bolesti na osteološkom materijalu. Naglasak kolegija biti će na prepoznavanju patoloških promjena na arheološkim populacijama iz Hrvatske. Stoga će studentima biti prikazana slučajevi lepre, tuberkuloze i sifilisa s arheoloških nalazišta Radašinci, Stari Jankovci i Koprivna. Studenti će također naučiti prepoznavati osteološke manifestacije nespecifičnih zaraznih bolesti – periostitisa i ostemijelitisa. Populacijske analize učestalosti i distribucije ovih promjena u arheološkim populacijama iz Hrvatske pokazati će studentima na koji su način zarazne bolesti korelirane s ekološkim sustavima, demografijom i medicinskom tehnologijom.</p>					
VODIČ:		Zimski semestar		Ljetni semestar	
ECTS - STUDENTSKO OPTEREĆENJE		2			
TJEDANA PO SEMESTRU:		15			
Sati tjedno:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	1			
Ukupno sati:	predavanja				
	seminari				
	vježbe				
	mentorski rad	15			
Ukupan broj dana terenske nastave:					
NASTAVNE METODE					
Predavanja (mentorski rad)	(seminari)				
NASTAVNA POMAGALA:					
udžbenici	bilješke .pp	članci	knjige	internet	
UVJET ZA PRIZNAVANJE BODOVA:					
Odslušan ispit (i izrada seminarskog rada)					
NAČIN POLAGANJA ISPITA:					
ispiti se ne polažu					
LITERATURA:					

Obvezna:

- A. C. AUFDERHEIDE, C. RODRÍGUEZ-MARTÍN, *The Cambridge Encyclopedia of Human Paleopathology*. Cambridge, 1998.
- G. T. STEINBOCK, *Paleopathological Diagnosis and Interpretations. Bone Diseases in Ancient Human Populations*, Springfield, 1976.
- D. J. ORTNER, *Identification of Pathological Conditions in Human Skeletal Remains²*, Amsterdam, Boston, London, New York, Oxford, Pariz, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo, 2003.
- M. ŠLAUS, *The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods*. [BAR International Series 1021] Oxford 2002.

Preporuča se pročitati:

- M. ŠLAUS, D. ORLIĆ, M. PEĆINA, Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *Croatian Medical Journal*, 41, 2000, 336-340.
- M. ŠLAUS, Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Raca, Croatia, *Am. J. Phys. Anthropol.* 111, 2000, 193-209.
- C. WELLS, The human burials, *Romano-British Cemeteries at Cirencester* (ur. A. McWhirr, L. Viner i C. Wells), 135-202, Cirencester, 1982.
- R. W. MANN, S. P. MURPHY, *Regional Atlas of Bone Disease. A Guide to Pathologic and Normal Variation in the Human Skeleton*. Springfield, 1990.
- M. ŠLAUS, Demography and disease in the early medieval site of Privlaka. *Opuscula archaeologica*, 20, 1997, 141-149.
- M. ŠLAUS, N. PEĆINA-ŠLAUS, H. BRKIĆ, Life stress on the Roman limes in continental Croatia, *Homo*, 54, 2004, 240-263.

UVJETI:

Registracija za slušanje kolegija

Registracija za ispit

PREDUVJETI ZA UPIS KOLEGIJA:• **REFERENTNI RADOVI NASTAVNIKA ZA KOLEGIJ:**

- [M. Šlaus, A. Pećina-Hrnčević, G. Jakovljević], Dental disease in the late medieval population from Nova Raša, Croatia, *Coll. Antropol.* 21, 1997, 561-572.
- Demography and disease in the early medieval site of Privlaka. *Opuscula archaeologica*, 20, 1997, 141-149.
- [M. Šlaus, D. Orlić, M. Pećina], Osteochondroma in a skeleton from an 11th century Croatian cemetery. *Croatian Medical Journal*, 41, 2000, 336-340.
- Biocultural analysis of sex differences in mortality profiles and stress levels in the late Medieval population from Nova Rača, Croatia. *American Journal of Physical Anthropology* 111, 2000, 193-209.
- The Bioarchaeology of Continental Croatia. An Analysis of Human Skeletal Remains from the Prehistoric to Post-medieval Periods*, [BAR International Series 1021], Oxford 2002.
- [M. Šlaus, N. Pećina-Šlaus, H. Brkić], Life stress on the Roman limes in continental Croatia. *Homo*, 54, 2004, 240-263.